

Jaargang 8, nr. 1

JANUARI 2012

COLOFON

Secr. NMC Schijndel:

Mevr. J. Merx
Eekelhof 43
5482WH Schijndel
Tel.: 599 2378
nmcschijndel@
kpnplanet.nl

Secr. Heempark De Blekert:

Dhr. W van Liempd
Berliozhof 23
5481 LC Schijndel
Tel.: 06-51269382
wimvanliempd@
hotmail.com

Secr. Schaapskooi Schijndel:

Dhr T. Uittenbogaard
Martemanshurk 12
5482 WP Schijndel
Tel.: 547 8349
www.schaapskooischijndel.nl

In dit nummer:

Meer Vlinders in Het Groene Woud	1
Lintje voor Piet	2
Kerstborrel	3
Nieuws uit De Blekert	4
Werkgroep KLE	5
Uilennieuws 2011	5
Vogelnieuws	7
Nieuws van de Schaapskooi	7
Met NMC Schijndel op de goede weg	9

NMC HELPT MEE: MEER VLINDERS IN HET GROENE WOOD!

NMC Schijndel helpt mee om meer en meer verschillende vlinders terug te krijgen in Het Groene Woud. Hiervoor starten wij een groot twee jaar durend project. Naast concrete natuurmaatregelen om vlinders meer geschikte plaatsen te bieden, wordt in dit project ook gewerkt aan een boek over vlinders, aan wandelkaarten en aan begeleidende producten zoals thema-excursies, presentaties en lesbrieven.

Foto: Hans van Rixtel

Natuurverenigingen en deskundigen maken zich zorgen over de vlinderstand in Nederland en zijn van mening dat stimuleringsmaatregelen noodzakelijk zijn voor behoud van de diversiteit aan vlinders. Daarom hebben wij dit initiatief genomen.

Om financiële risico's in te dekken, valt het project onder de nieuwe Stichting Natuurprojecten Schijndel. Het bestuur hiervan wordt gevormd door het Dagelijks Bestuur van NMC Schijndel.

Inbreng deskundigheid

De natuurgebieden in Het Groene Woud zijn grotendeels in beheer bij Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer en Brabants Landschap. Daarom wordt bij uitvoering van vlindervriendelijke natuurmaatregelen in het project samengewerkt met deze natuurbeheerorganisaties. Verder zorgt een jarenlange vlinderinventarisatie van vlinderdeskundige Joep Steur en de Vlinderstichting voor voldoende materiaal voor het boek.

Inzet vrijwilligers

Stichting Streekrekening Het Groene Woud, Gemeente Schijndel, Prins Bernhard Cultuurfonds, Leader van de Provincie en NMC Schijndel hebben subsidie verleend voor het uitvoeren van het project.

Om de begroting dekkend te maken wordt de publicatie van het boek in eigen beheer uitgegeven en worden vrijwilligers ingezet bij de uitvoering van natuurmaatregelen en begeleidende producten.

De educatieve aspecten en de samenwerking met andere partijen spreken de subsidiegevers erg aan. Het project is tevens goed voor de promotie van Het Groene Woud en ook voor het Wijboschbroek.

Start project

In december 2011 is het vlinderproject van start gegaan met de publicatie. Het boek bestaat uit 9 reisverhalen over vlinders in een aantal natuurgebie-

den van Het Groene Woud. Het eerste reisverhaal (Hoofdstuk 1) gaat over vlinders in het Wijboschbroek en is in concept al gereed.

Voor de uitvoering van het project hebben we een projectleider, een uitgever en een journalist aangewezen.

Er zijn al diverse contacten gelegd met belangstellenden die mee willen werken aan het project.

Meehelpen?

Wilt u meewerken aan dit unieke project, neem dan contact op met Jes Merx, secretaris van NMC Schijndel: nmcschijndel@kpnplanet.nl;

Tel. 073-5992378

PIET VAN KAATHOVEN LID IN DE ORDE VAN ORANJE NASSAU

Op 4 januari vierde Piet in de Schaapskooi zijn 75ste verjaardag met familie en vrienden. En dat werd tot zijn verrassing een zeer bijzondere verjaardag. Plotseling kwamen burgemeester Jetty Eugster en leden van het Oranje Comité gevolgd door afgevaardigden/vrijwilligers van NMC Schijndel, Schaapskooi Schijndel, Vogelvereniging TroWi en Parochiebestuur binnenlopen. De burgemeester maakte bekend dat het Hare Majesteit heeft behaagd Piet van Kaathoven te benoemen tot Lid in de Orde van Oranje Nassau. Dit voor zijn jarenlange verdiensten als vrijwilliger voor diverse instellingen en besturen.

Het bijzondere van Piet is dat hij -in alle bescheidenheid- op vele terreinen met zoveel verschillende activiteiten bezig was. En dat 50 jaar onafgebroken.

Piet was bestuurslid van NMC Schijndel vanaf 1999 tot 4 januari 2012, en vrijwilliger bij de werkgroep Kleine Landschapselementen, Schaapskooi Schijndel en Heempark.

Voor NMC Schijndel is Piet lid geweest van diverse commissies en klankbordgroepen vanwege zijn specifieke kennis van buitengebied en regelgeving. Met de werkgroep KLE is hij dinsdagochtend te vinden in het veld om wilgen te knotten, poelen te schonen of wandelpaden aan te leggen en te onderhouden.

Voor de Schaapskooi is Piet in 2005 de initiatiefnemer, organisator en meewerkend uitvoerder van het project Schaapskooi Schijndel: realisatie van Vlaamse schuur, bezoekerscentrum, veldschuur en hooiberg. Alles werd door Piet uiterst voordelig en verantwoord geregeld. Vele werkzaamheden in originele bouwtechnieken voerde hij ook zelf uit. En dan te bedenken dat Piet nooit beroepsmatig bezig is geweest in de bouw. Piet heeft jarenlang als weg- en waterbouwkundige bij het Waterschap gewerkt.

Op 4 januari is Piet 75 geworden en heeft besloten zijn laatste bestuursfunctie bij NMC Schijndel neer te leggen. Maar het vrijwilligerswerk gaat gewoon door!

KERSTBORREL OP ZATERDAG 17 DECEMBER 2011

Het begon met een mailtje van Jos van Westerlo, coördinator van de Werkgroep KL met de vraag of het bestuur al z'n gedachten had laten gaan over een tractatie rond de kerst voor de vrijwilligers? Natuurlijk is het Jos die het bestuur een zetje geeft om iets leuks te organiseren voor onze vrijwilligers.

Waar kun je voor de Kerst het beste iets doen? Bij de herders natuurlijk en dus werd een afspraak gemaakt bij de Schaapskooi. Op zaterdagmiddag 17 december 2011 kwamen bijna alle vrijwilligers, de meesten met partner, bijeen in de Schaapskooi.

Het gebak stond klaar en de koffie werd geserveerd. Bij elk kopje lag de kleurige nieuwe folder van NMC Schijndel. Bovendien stond er een banner met een grote afbeelding van de slanke sleutelbloem, de natuurlijke ambassadeur van onze gemeente, met de spreuk: Wij houden Schijndel groen, U ook?

Onze voorzitter Rien Rijken was helaas door ziekte verhinderd; daarom werd het welkomstwoord uitgesproken door penningmeester Jan van Aarle en de toespraak van de voorzitter voorgelezen. Hierin uitte hij zijn waardering voor de vrijwilligers en gaf daarbij het belang aan van ondersteuning door de achterban. De partners werden dan ook nadrukkelijk betrokken in het dankwoord van de voorzitter.

We kunnen trots zijn op het mooie Schijndelse Landschap . Hopelijk zijn onze kinderen en kleinkinderen dat ook en kunnen wij aan het behoud hiervan een steentje bijdragen. Met de vier jaargetijdenfilm van Leo van de Veerdonk die tijdens de bijeenkomst werd vertoond, kwam de Schijndelse natuur prachtig in beeld.

De voorzitter gaf tevens aan dat bij de vrijwilligers niet alleen aandacht moet zijn voor de natuur in Schijndel maar ook voor zichzelf en zeker ook voor familie en dierbaren. Even stilstaan bij jezelf en de ander is een hele stap vooruit.

Het werd een gezellige bijeenkomst; voor herhaling vatbaar. Onze secretaris Jes Merx werd beloond met een bloemetje en waarderende woorden voor de organisatie en het vele werk voor het nieuwe PR materiaal zoals de nieuwe folders en de mooie nieuwe banner. Het applaus van de aanwezigen gaf duidelijk aan dat men het daarmee eens was.

Bij het afscheid was er voor de vrijwilligers een fles wijn voorzien van een mooi etiket met de slogan "Met NMC Schijndel op de goede weg".

*Een groen, gezond en gelukkig 2012 !
Jan van Aarle, penningmeester*

NIEUWS UIT DE BLEKERT

Eerste bewoners vleermuizenkelder

Ook al is het nog wat te vroeg om vleermuizen te verwachten (de betonlucht in de kelder is nog te sterk aanwezig), toch zijn er indicaties dat we op de goede weg zijn met het binnenklimaat van de kelder. Zoals bekend hoort het binnen erg vochtig te zijn, en de temperatuur mag schommelen tussen de 2 en 10 graden Celsius. En dat klimaat hebben we bereikt, en dat is te merken aan typische “kelderbewoners”; tegen de muren en aan het plafond vinden we muggen, die een vorstvrij plekje zoeken om de winter door te komen. Ook een speciaal soort nachtvlinder, het zgn. roestje, heeft massaal onze vleermuizenkelder gevonden.

De vlinder met zijn roestkleurige delta-vleugels (vandaar zijn naam) is over de gehele kelder te zien, in totaal zo'n 20-30 exemplaren. Fons Aelberts, de vleermuisdeskundige uit Asten, had ons voorspeld dat we dit soort vlinders eerst mochten verwachten, en dat we daarna kunnen hopen op vleermuizen.

De vleermuizenkelder is intussen uitgerust met 6 infra-rood-camera's, en met een lap-top kun je nu inloggen op het camera-systeem. De camera's leveren niet alleen heel mooie scherpe life-beelden op, maar je kunt ook opgenomen beelden terugkijken (max. 30 dagen). Dankzij een handig programma kun je op het scherm meteen zien wanneer er iets bewogen heeft in de kelder. Dit kun je dan in detail afspelen op het

scherm en eventueel bewaren voor het beeldarchief. Op deze manier is het vleermuizenleven in de kelder op de voet te volgen. In het voorjaar zullen we dit camera-systeem opnemen als onderdeel van de nieuwe “vleermuizen-speurtocht”.

Een gezond en gelukkig 2011 toegewenst namens het bestuur van De Blekert, Anton Hellings.

NATUURWERKGROEP KLEINE LANDSCHAPSELEMENTEN

Heide

Onze werkgroep houdt zich niet bezig met ‘oernatuur’. Die is er in Nederland niet meer. Wij houden ons vooral bezig met behoud van Schijndelse landschapselementen, zoals wilgen, heide, grienden en wandelpaden. Heidevelden, zoals de Creijspot in de Wielsekamp, zijn ontstaan als gevolg van kleinschalige landbouw waarbij stalmest gebruikt werd. Zonder menselijk ingrijpen zou de heide overwoekerd worden door helmgras en opschot van braamstruiken, berken en naaldboompjes.

Staatsbosbeheer, Natuurmonumenten, Brabants Landschap en Defensie hebben veel ervaring opgedaan met afplagen en afbranden van hun natuur- en oefenterreinen.

Ook in het afgelopen jaar hebben we op de Creijspot met de hand opschot van berk, braam etc. verwijderd. Vooral de strijd tegen de bramen verloopt moeizaam omdat deze plant een ondergronds netwerk van wortels vormt.

Begrazen met een gescheperde schaapskudde zou ideaal zijn voor het beheer van heidevelden, maar dat is duur. Bovendien zijn er bijna geen schaapskuddes meer.

Populieren

Jaarlijks wordt met Staatsbosbeheer afgesproken welke beheerswerkzaamheden we voor hen kunnen uitvoeren. Deze winter gaan we jonge aanplant van populieren ‘opkronen’ in de omgeving Baksdijk. Staatsbosbeheer heeft daar op enkele hectaren het oude landschap hersteld in de vorm van peppelweiden met zwarte els als ondergroei. Deze ondergroei bespaart deels het opkronen.

Op informatiepanelen ter plekke is de hele geschiedenis van dit landschap uitgebeeld in een stripverhaal.

Ook met de gemeente worden jaarlijks in een convenant afspraken gemaakt voor onderhoudswerkzaamheden in het Schijndels Landschap.

Grienden

Heeft de griendcultuur in Schijndel nog toekomst?

We hebben dit najaar acht dinsdagen hard gewerkt in een particulier griend aan de Steeg. Dit griend was niet op tijd afgezet zodat de wilgentakken te dik waren geworden voor de houthandel. Onze werkgroep heeft alle takken van de stobben afgezaagd en op grote hopen gelegd. Vervolgens is alles door de versnipperaar van de Gemeente gegaan en afgevoerd. Het Schijndelse griend aan de Steeg is van een zodanige kwaliteit dat het alleen nog voor het maken van zinkstukken (dijkversterking) gebruikt wordt.

De Schijndelse grienden zijn niet geschikt om machinaal te oogsten. Herinrichten van grienddakkers en speciale machines aanschaffen is economisch niet verantwoord. Daarom is het voortbestaan van grienden in Schijndel volledig afhankelijk van de inzet van onze vrijwilligers. De Nederlandse overheid biedt subsidie aan voor het onderhoud van grienden met een contracttermijn van telkens 10 jaar. Dit soort subsidies wordt onder allerlei voorwaarden uitsluitend verstrekt aan particuliere eigenaren. Niet aan bijvoorbeeld Staatsbosbeheer of gemeenten.

De twee particuliere grienden in Schijndel (aan de Steeg en Broekkantsedijk) blijven alleen voortbestaan zolang de onderhoudssubsidie wordt verleend en de houtoogst elke drie jaar met winst kan worden verkocht.

Het derde Schijndelse griend, dat van Staatsbosbeheer aan het Ben Peterspad, wordt door ons al vele jaren geheel gratis onderhouden. De exploitatie en het voortbestaan ervan is uiteraard in handen van Staatsbosbeheer.

Situatie vóór

en na toepassing van griendhout

Tot slot

De werkgroep KLE kan zich met bovenstaande activiteiten bezig blijven houden mede dankzij de inkomsten van het knotten van wilgen voor Staatsbosbeheer en particulieren. Daarnaast krijgen we een vaste vergoeding per km voor het controleren en onderhouden van het Schijndelse deel van het nieuwe wandelknooppuntennetwerk. Deze inkomsten zijn onmisbaar voor aanschaf en onderhoud van gereedschap en veiligheidskleding en het verplicht volgen van een dure, maar belangrijke 'cursus veilig werken'.

Voor knotopdrachten kun je contact opnemen met de coördinator van de werkgroep KLE Jos v. d. Westerlo: Tel.: 06-47777125 of email: josvandewesterlo@live.nl

UILENNIEUWS 2011

2011 Was een intensief en leuk jaar voor de Uilenwerkgroep, een jaar waarin we actief bezig zijn geweest:.

De Steenuil

In het voorjaar hebben we veel uren besteed aan geluidsmonitoring. We spelen dan met geluidsapparatuur een baltsroep en/of een alarmroep van de steenuil af en luisteren vervolgens of de roep beantwoord wordt. Dit doen we op verschillende posities zodat we kunnen bepalen waar de steenuil zit.

Op deze wijze hebben we, tot onze verbazing, vijf nieuwe territoria gevonden. Ter verbetering van de broedgelegenheid zijn op de nieuwe locaties steenuilenkasten opgehangen die hopelijk snel worden bewoond. Het aantal broedsels was met 20 in de steenuilenkasten en 6 vrije broedgevallen zeer geïnteresseerd te noemen. Uiteindelijk zijn 31 jonge steenuilen uitgevlogen.

De Kerkuil

De kerkuil had het een stuk moeilijker door een paar strenge winters. We kwamen op verschillende plaatsen zelfs broedparen tegen die helemaal niet tot broeden kwamen. Ook was het heel opvallend dat we veel onbevuchte eieren in de broedsels tegenkwamen. De meest waarschijnlijke oorzaak is het gebrek aan voedsel. Muizen kruipen graag onder de sneeuw en zijn daardoor moeilijk te vangen.

Kerkuilen gaan dan interen op hun vetreserves en komen daardoor niet tot broeden of produceren melkeieren. Gelukkig zijn uiteindelijk toch nog ca 30 jonge kerkuilen uitgevlogen.

Een keer per jaar wordt een grote bijeenkomst gehouden voor kerkuil- en steenuilwerkgroepen. Deze wordt georganiseerd door Brabants Landschap in Tilburg. Tijdens deze bijeenkomst werd de **Uilenwerkgroep Schijndel speciaal genoemd als meest succesvolle uilenwerkgroep van heel Nederland**. Dit is natuurlijk een grote opsteker voor ons.

De Bosuil

Ook de bosuil heeft het moeilijk gehad door de strenge winters om dezelfde reden als de kerkuil.. Van de vijf broedsel zijn uiteindelijk slechts 4 jonge bosuilen uitgevlogen en waarschijnlijk enkele uit een vrij broedgeval.

Educatie

Op educatief gebied zijn we actief geweest met het verstrekken van informatie over de uilen en over NMC Schijndel op verschillende markten zoals, Heempark, open dag Ezelcamping het Skonste Plekske en Hartemert. Ondanks het kleine aantal bosuilenbroedsels hebben we toch een groepje kinderen de kans gegeven bij de bosuil op kraamvisite te gaan. De kinderen kregen uitleg en mochten met een bosuiltje op de foto.

Om meer scholieren de kans te bieden om op educatieve wijze met de bosuil kennis te maken, hebben we een nieuw bosuilenproject gestart in de bossen van Heeswijk Dinther.

In samenwerking met Brabants Landschap en grondeigenaren zijn inmiddels de nodige vergunningen verleend en zijn al enkele bosuilenkasten opgehangen.

Intensieve samenwerking met Brabants Landschap

De beschermde soorten coördinator, Jochem Sloothaak, van Brabants Landschap heeft ons in het begin van het jaar benaderd met de vraag of wij het gebied Bernheze wilden inventariseren op kerkuilen en steenuilen ivm het stoppen van de uilenbeschermers zo'n 8 jaar geleden. Wij zijn hier volop mee aan de slag gegaan en in nauwe samenwerking met Brabants. Wij gaan deze nieuwe uilenwerkgroep in de toekomst bijstaan en adviseren zodat zij zelfstandig kunnen opereren.

De Uilenwerkgroep wenst u een bijzonder gezond en natuurlijk 2012. Peter Vink

VOGELNIEUWS 2011

Dit jaar hebben wij 25 mussenhotels uitgezet in Schijndel met de bedoeling de mussen meer nestgelegenheid te bieden.

Na een rondje bellen in september bleek geen enkele mus geïnteresseerd in de hotels. Slechts 4 koolmezen hebben er hun intrek genomen. Het zou kunnen zijn dat de Schijndelse mussen nog even moeten wennen aan deze luxe.

Volgend jaar, na nog eens een rondje bellen, weten wij misschien iets meer.

De vogelwerkgroep start weer met inventariseren in het voorjaar van 2012 zo gauw de eerste zomergasten terug zijn. Ook dan inventariseren wij weer een gebied in de Lieken-donk, zoals wij dat in 2010 en in 2011 ook hebben gedaan.

Om alle resultaten nog eens terug te zien, ga dan naar onze site, www.nmcschijndel.nl en klik op Waarnemingen.

Namens de vogelwerkgroep wens ik allen een voorspoedig 2012 en een goed vogeljaar. Ton Voorn

NIEUWS VAN DE SCHAAPSKOOI

Zoals bekend is Maarten Pijnenburg als voorzitter uit het bestuur van de Schaapskooi getreden. Maarten was de spil van de Schaapskooi waar bijna alles omdraaide. Via hem liepen de meeste afspraken tussen Schaapskooi en NMC Schijndel. Sinds zijn vertrek worden afspraken met de Schaapskooi via Nan Visser gemaakt.

Momenteel zijn er afspraken op het gebied van excursies, project Brabant Kunstland, vlechtheggenproject, opslagruimte en natuureducatie.

Sinds enkele jaren organiseren NMC Schijndel en Staatsbosbeheer publiekswandelingen en excursies in Wijboschbroek met de schaapskooi als vertrekpunt. Ook zorgt NMC voor gidsen voor groepswandelingen op afspraak.

In 2011 is gezamenlijk gestart met het Landart-project van de Stichting Brabant Kunstland. Doel is kinderen in contact brengen met de natuur via het maken van natuurlijke kunstwerken o.l.v. Suzanne van Doremalen, Miriam Konijnenberg en natuureducatoren/gidsen. In september is er een pilot geweest voor een groep leerlingen van basisschool De Kring, die een faunahotel van wilgentakken en leem hebben gemaakt. In april 2012 worden in vervolg hierop 312 leerlingen in 14 groepen in de Schaapskooi ontvangen.

In het voorjaar wordt gestart met het vlechtheggenproject; hieraan nemen vrijwilligers van de Werkgroep KLE deel. De schaapskooi en Jan Lomans hebben al ruimte beschikbaar gesteld voor het planten van 75 meter meidoornheg.

In 2011 heeft de Werkgroep KLE een eigen opslagruimte gekregen in de veldschuur en de Uilenwerkgroep een werkplek in de hooiberg. Tot slot: de Schaapskooi en NMC Schijndel zijn gestart met de werkgroep Natuureducatie o.l.v. Leo Telgenkamp om natuureducatie verder op poten te zetten. Vanuit NMC Schijndel zitten Rien Rijken en Rien van de Steen in deze werkgroep. Meer vrijwilligers zijn welkom.

ALGEMENE LEDENVERGADERING 2012

Op donderdag 2 FEBRUARI 2012 vindt de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering plaats in de Hooiberg bij de Schaapskooi aan de Martemanshurk. Aanvang 19.30 u.

Na de pauze vertoont Leo van de Veerdonk een boeiende film over de Schijndelse natuur.

LEDENBESTAND

Het opgeven van een nieuw of gewijzigd e-mail adres aan: nmcschijndel@kpnplanet.nl wordt zeer op prijs gesteld.

Momenteel telt onze vereniging 138 leden.

25-jarig lidmaatschap per 1 januari 2012:

Fam. Van Abeelen

Fam. Timmermans

Mevr. Speeks

Onze hartelijke dank voor de jarenlange ondersteuning en van harte gefeliciteerd met deze mijlpaal!

Nieuwe leden:

John van den Berg

Fam Van Heertum-Timmermans

Fam Korsten

Noud Timmermans

Fam. Timmermans

Voets-Van Tartwijk

Fam van Weert

Fam De Laat-Van Aarle

Winston Bouwman

William van Veldhoven

Mevr. Luijben

Fam Van den Oetelaar

Deze leden heten wij van harte welkom! en hopelijk tot ziens bij een van onze activiteiten!

MET NMC SCHIJNDEL OP DE GOEDE WEG

Natuur- en Milieu Centrum Schijndel kan niet zonder de ondersteuning en inzet van donateurs, leden en vrijwilligers. Ook in 2011 hebben onze vrijwilligers weer enorm veel werk verzet waarvan in deze Nieuwsbrief en op onze website www.nmcschijndel.nl verslag wordt gedaan.

De werkgroep Voorlichting en Educatie heeft met drukkerij BEK gewerkt aan een nieuwe folder, banner en posters; gefinancierd door de gewonnen waardecheque van BEK t.w.v. € 1000. De kleuren van de Nieuwsbrief zijn hierop aangepast. Het project Vlinders in het Groene Woud is van start gegaan. Alle aangevraagde subsidies bij provincie, gemeente Schijndel, Prins Bernhard Cultuurfonds en Streekrekening zijn toegewezen; ook NMC levert een bijdrage.

Ook op het bestuurlijk vlak is een en ander gebeurd. Piet van Kaathoven heeft afscheid genomen als bestuurslid en is zelfs uitgezwaaid met een Koninklijke onderscheiding. Piet bedankt voor je geweldige inzet als bestuurslid en vrijwilliger.

Gelukkig hebben John van den Berg en Peter Vink zich kandidaat gesteld als nieuw bestuurslid.

Belangrijke activiteiten voor NMC Schijndel in 2012 zijn het vlinderproject, het vlechtheppenproject, het project Brabant Kunstland en de verdere opzet en uitwerking van natuureducatie.

Al met al zijn we met NMC op de goede weg. De aftrap is gegeven bij de kerstborrel op 17 december.

NMC Schijndel wenst alle leden, vrijwilligers en relaties een groen en gelukkig 2012. Rien Rijken, voorzitter

WIJ HOUDEN
HET GROEN,
U OOK?

NMC
Schijndel
www.nmcschijndel.nl